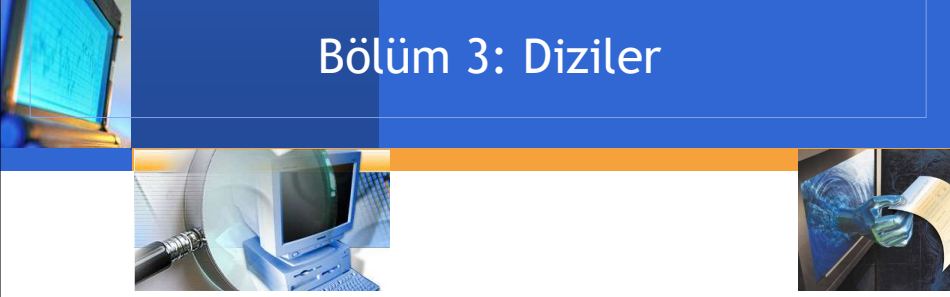

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Bilgisayar ve Teknoloji Yüksek Okulu
Bilgisayar Programcılığı Bölümü

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

Bölüm 3: Diziler

R. KANSOY

1

Konu Başlıkları

3. Diziler

- 3.1 Tek Boyutlu Diziler
- 3.2 Çok Boyutlu Diziler
- 3.3 Katar Dizileri

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

2

2

3. Diziler

- ✓ Aynı isim altında, aynı türde birden fazla değer tutmak için kullanılan veri yapılarıdır.
- ✓ **Dizi** bir kümedir; aynı türde verilere tek bir isimle erişmek için kullanılır.
- ✓ Bir dizinin bütün elemanları bellekte ardışık olarak saklanır.
- ✓ Dizi elemanlarını birbirlerinden ayırt etmek için, dizi içindeki pozisyonları numaralandırılmıştır.
- ✓ Diziler bir veya daha çok boyutlu olabilirler.

3

3

3.1 Tek Boyutlu Diziler

- ✓ Bir grup sayısal değer ya da karakter veriyi içeren diziler tek boyutlu diziler olarak tanımlanır.
- ✓ Tek boyutlu diziler, **tür dizi_adı [boyut]**, biçiminde tanımlanır.
  - **tür** Dizinin içerdiği değerlerin veri türü. Aynen değişken türlerinin tanımlandığı biçimde kullanılır.
  - **dizi_adı** Dizinin mutlaka bir adı olmalıdır. Program içinde dizinin tüm elemanları bu ortak isim ile temsil edilir.
  - **boyut** Dizinin elemanları için bellekte ayrılacak yeri belirler. Ayrılan yerin tümüyle dolması gerekmez. Örneğin 10 elemanlık bir boyuta sahip dizinin 3 elemanı olabilir.

4

4

3.1 Tek Boyutlu Diziler

Örnekler...

- ✓ `int a[6];`
  - 6 elemanlı, her elemanı int olan dizi.
- ✓ `char d2[15];`
  - 15 elemanlı, her elemanı char olan dizi.
- ✓ `float x[10];`
  - 10 elemanlı, her elemanı float olan dizi.
- ✓ `double k[10];`
  - 10 elemanlı, her elemanı double olan dizi.

5

5

3.1 Tek Boyutlu Diziler

İndeks...

- ✓ Dizi içerisindeki her bir elemana, dizi isminden sonra, yazılan pozisyon numarası; yani indeks değeri ile ulaşılır.
- ✓ İndeks, bir dizinin her bir elemanına sırayla verilen bir numaradır.
- ✓ İndeks değerleri mutlaka tamsayı olmalıdırlar.
- ✓ İndeksler, sıfırdan başlayarak oluşturulurlar
- ✓ Buna göre dizinin birinci elemanının indeksi 0'dır. İkinci elemanının indeksi ise 1'dir.

Şekil 3.1: Bir dizinin her bir elemanı bir indekse göre yerleşmiştir.

6

6

3.1 Tek Boyutlu Diziler

a

a[0]	-12
a[1]	21
a[2]	35
a[3]	56
a[4]	0
a[5]	8

Dizi Adı

Elemanlar

İndeks numaraları

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

7

7

3.1 Tek Boyutlu Diziler

Tek Boyutlu Dizilere Değer Atanması

- ✓ Bir dizi doğal olarak bazı veriler içerecektir.
- ✓ Bu değerler çoğunlukla program içinde belirli hesaplamalar sonucunda elde edilir.
- ✓ Bazı durumlarda atama yoluyla dizinin içi doldurulur.

a[i]

2	7	0	3	9
---	---	---	---	---

i

0	1	2	3	4
---	---	---	---	---

Şekil 3.2: Dizinin içi başlangıç değerler ile dolduruluyor.

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

8

8

3.1 Tek Boyutlu Diziler

Tek Boyutlu Dizilere Değer Atanması

- ✓ Bir diziye başlangıç değeri vermek için, ilgili değişkene o değer doğrudan atanır.
- ✓ `a[0]=2;`
  - dizinin 0 no'lu (ilk) elemanına 2 değerini ata.
- ✓ `a[2]=a[4]+3;`
  - dizinin 2 nolu elemanına 4 nolu elemanın 3 fazlasını ata.
- ✓ `for(i=0;i<6;i++)`
`a[i] =0;`
  - 0'dan 6'ya kadar dizinin elemanına 0 değerini ata.

9

9

3.1 Tek Boyutlu Diziler

Tek Boyutlu Dizilere Değer Atanması

DİKKAT

Aşağıdaki iki ifade birbirine eşit değildir.

`a[i] + 1` ve `a[i+1]`

Dizinin i no'lu
indisindeki elemanın bir
fazlası anlamına gelir.

Dizinin i'nin bir fazlası
indisindeki elemanı
anlamına gelir.

10

10

3.1 Tek Boyutlu Diziler

Tek Boyutlu Dizilere Değer Atanması

- ✓ Diziye aynı anda birden fazla değer atanabilir.
- ✓ Bunun için söz konusu değerler { } işaretleri arasında yazılır doğal olarak bazı veriler içerecektir.
  - `a[5]={2,7,0,3,9}`
- ✓ Küme işaretleri içerisine dizinin eleman sayısından daha fazla eleman yazıldığında bir yazım hatası ortaya çıkar.
- ✓ Eleman sayısından daha az eleman yazıldığında ise, diğer elemanlar otomatik olarak sıfır değerini alır.

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

11

11

3.1 Tek Boyutlu Diziler

Tek Boyutlu Dizilere Değer Atanması

- ✓ İlk değer atanması yapılmayan dizilerin elemanları hafızadaki rasgele değerlerden oluşur.
- ✓ İlk değer atanması yapıldığında eleman sayısını yazma zorunluluğu yoktur. Ne kadar eleman yazılmışsa, eleman sayısı o kadar olur.

int a[5]={4,5};		int a[5]={0};		int a[5];		int a[]={4,5,3};	
a		a		a		a	
a[0]	4	a[0]	0	a[0]	Rastgele	a[0]	4
a[1]	5	a[1]	0	a[1]	Rastgele	a[1]	5
a[2]	0	a[2]	0	a[2]	Rastgele	a[2]	3
a[3]	0	a[3]	0	a[3]	Rastgele		
a[4]	0	a[4]	0	a[4]	Rastgele		

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

12

12

3.1 Tek Boyutlu Diziler

Tek Boyutlu Dizilere Değer Atanması

KOD 3.1 Dizi İçine Elemanlar Tek Tek Yerleştiriliyor	KOD 3.2 Dizi Elemanları Başlangıç değeri olarak Doğrudan Atanarak Yerleştiriliyor.	Sonuç
<pre>#include <stdio.h> int a[10]; main() { a[0]=2; a[1]=7; a[2]=0; a[3]=3; a[4]=9; printf("%d\n", a[0]); printf("%d\n", a[1]); printf("%d\n", a[2]); printf("%d\n", a[3]); printf("%d\n", a[4]); }</pre>	<pre>#include <stdio.h> int a[10]; main() { int a[5]={2, 7, 0, 3, 9}; printf("%d\n", a[0]); printf("%d\n", a[1]); printf("%d\n", a[2]); printf("%d\n", a[3]); printf("%d\n", a[4]); }</pre>	<div>2</div> <div>7</div> <div>0</div> <div>3</div> <div>9</div>

13

13

3.1 Tek Boyutlu Diziler

Örnek...

KOD 3.3 for Döngüsü ile Bir Dizi Elemanlarının Görüntülenmesi İşlemi	Sonuç
<pre>#include <stdio.h> int i; main() { int a[5]={2,7,0,3,9}; for (i=0; i<=4; i++) printf("%d \n", a[i]); }</pre>	<div>2</div> <div>7</div> <div>0</div> <div>3</div> <div>9</div>

14

14

3.1 Tek Boyutlu Diziler

Örnek...

KOD 3.4 Dizinin İçerdiği Elemanların Toplanması	Sonuç
<pre>#include <stdio.h> int i, toplam; main() { int a[5]={2,7,0,3,9}; for (i=0; i<=4; i++) toplam+=a[i]; printf("Toplam: %d", toplam); }</pre>	Toplam : 21

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

15

15

3.1 Tek Boyutlu Diziler

Örnek...

KOD 3.5 Klavyeden girilen 5 adet tamsayıyı, giriş sırasının tersinden ekrana yazan C programı	Sonuç
<pre>#include <stdio.h> int main() { int n[5], i; printf("5 adet sayı giriniz\n"); for (i=0; i<5; i++) scanf("%d", &n[i]); printf("Girilen sayılar (sondan başa): \n"); for (i=4; i>=0; i--) printf("%d\n", n[i]); return 0; }</pre>	<p>5 adet sayı giriniz:</p> <p>7</p> <p>16</p> <p>3</p> <p>6</p> <p>5</p> <p>Girilen sayılar (sondan başa):</p> <p>5</p> <p>6</p> <p>3</p> <p>16</p> <p>7</p>

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

16

16

3.1 Tek Boyutlu Diziler

Örnek...

KOD 3.6 Dizi Elemanlarının Karekökünün Bulunması	Sonuç
<code>#include <stdio.h></code>	2 sayisinin karekoku: 1.414214
<code>#include <math.h></code>	7 sayisinin karekoku: 2.645751
<code>int i;</code>	0 sayisinin karekoku: 0.000000
<code>float karekok;</code>	9 sayisinin karekoku: 3.000000
<code>main()</code>	
<code>{</code>	
<code>int a[4]={2,7,0,9};</code>	
<code>for (i=0; i<=3; i++)</code>	
<code>{</code>	
<code> karekok=sqrt((float) a[i]);</code>	
<code> printf("%d sayisinin karekoku: %f \n", a[i], karekok);</code>	
<code>}</code>	
<code>}</code>	

17

17

3.1 Tek Boyutlu Diziler

Tek Boyutlu Dizilere Değer Atanması

ÖRNEK: Klavyeden girilen 10 adet tamsayı sınav notuna göre, ortalamanın üstünde olanları ekrana yazan C programı...

- ✓ Bu problem çözülürken öncelikle ortalamanın bulunması gereklidir.
- ✓ Ortalamanın bulunabilmesi için bütün notların toplamı alınacak ve not adedine bölünecektir.
- ✓ Bu noktadan sonra daha önceden girilmiş notların her biri sıra ile ortalamayla karşılaştırılacak büyük olanlar ekrana yazdırılacaktır.
- ✓ Çözümde dizi kullanılmayacak olsaydı, 20 ayrı değişkene ihtiyaç duyulacaktı.
- ✓ Çünkü, girilen her bir değere klavyeden girme işlemi bittikten sonra tekrar ulaşmak gerekecektir.

18

18

3.1 Tek Boyutlu Diziler

KOD 3.7 Klavyeden girilen 10 adet sınav notundan, ortalamasının üstünde olanları ekrana yazan C programı...

Sonuç

```
#include <stdio.h>
int main()
{
    int n[10], i;
    double toplam=0, ortalama;
    printf("10 adet notu giriniz\n");
    for (i=0; i<10; i++) {
        scanf("%d", &n[i]);
        toplam=toplam+ n[i];
    }
    ortalama=toplam/10;
    printf("Sınıfın ortalaması=%.2f\n", ortalama);
    printf("Ortalamadan yüksek olan notlar:\n");
    for (i=0; i<10; i++) {
        if( n[i]>ortalama)
            printf("%d\n",n[i]);
    }
    return 0;
}
```

```
10 adet notu giriniz:
48
79
34
56
98
23
27
12
50
85
Sınıfın ortalaması = 51.2
Ortalamadan yüksek olan notlar:
79
56
98
85
```

19

19

3.2 Çok Boyutlu Diziler

- ✓ Birden fazla indeks numarası ile elemanlarına ulaşılan dizilere çok boyutlu diziler denir.
- ✓ C dilindeki dizilerin boyutları ikiden de fazla olabilir. Bir sınır olmamakla beraber en az 12 boyuta kadar destekler.
- ✓ Çok boyutlu bir dizi şu şekilde tanımlanmaktadır;
  - **Tür dizi_adı [boyut1] [boyut2]..**

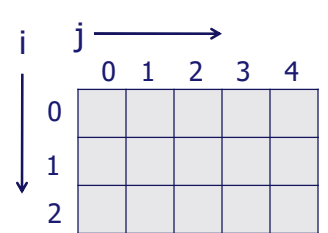
20

20

3.2 Çok Boyutlu Diziler

- ✓ Bunlardan en sık kullanılanı çift boyutlu dizilerdir.
- ✓ İki boyutlu dizi, satır ve sütunları olan bir tabloya benzer.
- ✓ Bu durumda 1. boyut satırları, 2.boyut ise sütunları gösterecektir.

Şekil 3.3: İki boyutlu bir dizinin görünümü.

- ✓ 3 satır ve 5 sütundan oluşan plan isimli iki boyutlu dizinin tanımı aşağıdaki gibidir;
  - `int plan [3] [5];`

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

21

21

3.2 Çok Boyutlu Diziler

KOD 3.8 İki Boyutlu Diziye Değer Atama ve Görüntüleme İşlemi	Sonuç
<pre>#include <stdio.h> char a[3][3] = {1,2,3,4,5,6,7,8,9}; int i,j; main() { for (i=0; i<3; i++) { for (j=0; j<3; j++) { printf(" %d", a[i][j]); } printf("\n"); } }</pre>	<pre>1 2 3 4 5 6 7 8 9</pre>

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

22

22

3.2 Çok Boyutlu Diziler

KOD 3.9 İki Boyutlu Dizi İçindeki Değerlerin Kareköklerini Bulma İşlemi

```
#include <stdio.h>
#include <math.h>

float a[3][3] = {1.0,2.0,3.0,4.0,5.0,6.0,7.0,8.0,9.0};
int i,j;


main()
{
    for (i=0; i<3; i++)
    {
        for (j=0; j<3; j++)
            printf(" %f", sqrt(a[i][j]));
        printf("\n");
    }
}
```

Sonuç

1.000000	1.414214	1.732051
2.000000	2.236068	2.449490
2.645751	2.828427	3.000000

23

23

3.2 Çok Boyutlu Diziler

KOD 3.10 İki Boyutlu Dizin Oluşturulması ve Görüntülenmesi

```
#include <stdio.h>

char katar [4][3];
int i,j;

main()
{
    for (i=0; i<3; i++) /* Katarın içi dolduruluyor */
        for (j=0; j<4; j++)
            katar[i][j]=i*j;


    {
        for (i=0; i<3; i++) /* Katar Yazdırılıyor */
            for (j=0; j<4; j++)
                printf(" %d", katar[i][j]);
            printf("\n");
    }
}
```

Sonuç

0	0	0	0
0	1	2	3
0	2	4	6

24

24

3.3 Katar Dizileri

- ✓ Karakterlerin gruplanması ile oluşturulmuş veri yapılarına **katar** (string) adı verilir.
- ✓ C dilinde karakterler tek tırnak arasına alınmış ifadelerdir.
  - 'r'
  - 's'
- ✓ Karakter serileri, rakamları, harfleri, özel karakterleri içerebilir.
- ✓ C dilinde katar (string) ifadeleri çift tırnak (" ") arasında gösterilirler.
  - "Raygan Kansoy" (ad soyad)
  - "BTEP102" (ders kodu)
  - "0533 333 33 33" (telefon numarası)

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

25

25

3.3 Katar Dizileri

- ✓ Katarlar, karakterlerden oluşan normal bir boyutlu dizi olarak değerlendirilir.
- ✓ Bir katar, boşluk (NULL) ile veya bir başka deyişle '\0' karakteri ile son bulan bir karakter dizisi olarak kabul edilir.
- ✓ Hafızada tutulan bir katağa ilk karakterinin adresi ile erişilir.
- ✓ Başlangıç adresinden '\0' karakterine kadar olan bölgede, katarın kendisi vardır.

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

26

26

3.3 Katar Dizileri

- ✓ C dilinde katar dizileri şu şekilde tanımlanır;
  - `char katar_adı [ katarın_boyutu ];`
- ✓ Her zaman katarın en son karakteri NULL olacağından, n boyutlu bir kata n+1 boyutluk yer ayırtmak gerekir.
- ✓ Örnek;
  - `char isim[14]=('r', 'a', 'y', 'g', 'a', 'n', ' ', 'k', 'a', 'n', 's', 'o', 'y', '\0');`
  - `char isim[14]="raygan kansoy";`

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
'r'	'a'	'y'	'g'	'a'	'n'	' '	'k'	'a'	'n'	's'	'o'	'y'	'\0'

27

27

3.3 Katar Dizileri

- ✓ Elemanları katar olan diziler tanımlamak mümkündür.
  - `char dizininadı[eleman_sayısı][katar_uzunluğu];`
- ✓ Örneğin en uzun 7 karakter olan 5 farklı isim bir çatı altında şöyle toplanabilir:
  - `char isim[5][8] = { "Semra", "Mustafa", "Ceyhun", "Asli", "Leyla" };`

	S0	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7
S0	'S'	'E'	'M'	'R'	'A'	'\0'		
S1	'M'	'U'	'S'	'T'	'A'	'F'	'A'	'\0'
S2	'C'	'E'	'Y'	'H'	'U'	'N'	'\0'	
S3	'A'	'S'	'L'	'I'	'\0'			
S4	'L'	'E'	'Y'	'L'	'A'	'\0'		

28

28

3.3 Katar Dizileri

3.3.1 Katarlar Üzerinde İşlem Yapan G/Ç Fonksiyonları

- ✓ Standart Giriş - Çıkış Fonksiyonları
  - `printf()` ve `scanf()`
- ✓ Formatsız Giriş ve Çıkış Fonksiyonları
  - `gets( )`; klavyeden girilen bir stringi bir değişkene aktarır.
  - `puts( )`; bir stringi ekrana yazar.
  - `getchar ( )`; klavyeden bir karakter okur ve enter tuşuna basılmasını bekler.
  - `putchar( )`; ekrana bir karakter yazar.

29

29

3.3 Katar Dizileri

`printf()` ve `scanf()`

- ✓ `printf( )` ve `scanf( )` fonksiyonlar diğer tiplerde olduğu gibi formatlı okuma/yazma amaçlı kullanılır.
- ✓ String formatı `%s` dir.
- ✓ Katarlara değer atarken ya da katarlardan değer okurken, sadece katar adını yazmak yeterlidir. Yani `scanf( )` fonksiyonu içersine `&` işareti koymak gerekmez.
- ✓ `scanf( )`, katarın ilk adresinden başlayarak aşağıya doğru harfleri tek tek ataması gerektiğini bilir.
- ✓ Katar girilirken, `scanf` fonksiyonu, boşluk, tab, enter karakterlerini dizgi sonu olarak algılar.

30

30

3.3 Katar Dizileri

printf() ve scanf()

KOD 3.11 Bir katarın farklı yöntemlerle ekrana yazılması	Sonuç
<pre>#include <stdio.h> int main() { char dizi[7] = {'S', 'e', 'l', 'a', 'm', '!', '\0'}; int i; /* Herbir karakteri ayrı ayrı alt alta yaz */ printf("Dizi elemanlari:\n"); for (i=0; i<7; i++) printf("dizi[%d] icerigi: %c\n", i, dizi[i]); printf("\n"); /* 1. yöntem: her elemanı yanyana yaz */ printf("Butun dizi (1.yontem): "); for (i=0; i<7; i++) printf("%c", dizi[i]); /* 2. Yöntem: bütün diziyi yaz */ printf("\nButun dizi (2.yontem): "); printf("%s\n", dizi); printf("\n"); return 0; }</pre>	<p>Dizi elemanlari:</p> <p>dizi[0] icerigi: S dizi[1] icerigi: e dizi[2] icerigi: l dizi[3] icerigi: a dizi[4] icerigi: m dizi[5] icerigi: ! dizi[6] icerigi:</p> <p>Butun dizi (1.yontem): Selam! Butun dizi (2.yontem): Selam!</p>

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

31

31

3.3 Katar Dizileri

printf() ve scanf()

<p>KOD 3.12 Klavyeden girilen ismi ekrana yazan C programı</p> <pre># include <stdio.h> int main() { char isim[20]; printf("İsim giriniz"); scanf("%s", isim); printf("\nGirdiğiniz isim: %s dir", isim); return 0; }</pre>	<p>Yukarıdaki örnekte tek bir printf( ) fonksiyonuyla bütün katarı yazdırabilirken, aşağıdaki örnekte katar elemanları tek tek, karakter karakter yazdırılıyor. Çıkan sonuç her iki örnekte de aynı olacaktır .</p> <p>Özellikle <i>for</i> döngüsü içersinde bulunan "<i>isim[i]!='\0'</i>" koşuluna dikkat etmek gerekiyor. İsteseydik, "<i>i < 20</i>" yazar ve katarın bütün hücrelerini birer birer yazdırabilirdik.</p>
<p>KOD 3.13 Klavyeden girilen ismi ekrana yazan C programı</p> <pre># include <stdio.h> int main() { char isim[20]; int i; printf("İsim giriniz"); scanf("%s", isim); printf("Girdiğiniz isim: "); for(i = 0; isim[i]!='\0'; i++) printf("%c", isim[i]); printf("\n"); }</pre>	<p>Kelimenin nerede sonlandığını belirlemek için "<i>isim[i]!='\0'</i>" koşulu kullanıldı. Bunun anlamı; <i>isim</i> katarının elemanları, "<i>\0</i>" yani boş karaktere eşit olmadığı sürece yazdırmaya devam edilmesidir. Ne zaman ki kelime biter, sıradaki elemanın değeri "<i>\0</i>" olur; işte o vakit döngü sonlandırılır.</p>

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

32

32

3.3 Katar Dizileri

printf() ve scanf()

KOD 3.14 Bir stringin içindeki 'm' karakterinin sayısını öğrenme

```
#include <stdio.h>
int main()
{
    char ktr[20];
    int i,sayac = 0;


    printf("\nBir seyler yazın :");
    scanf("%s",ktr);

    for(i=0;ktr[i];i++)
        if( ktr[i]=='m' ) sayac++;

    printf("yazılanların içinde %d tane m harfi var",sayac);
}
```

33

33

3.3 Katar Dizileri

puts() ve gets()

- ✓ gets( ) fonksiyonu bir katarı değeri atamak için kullanılır.
- ✓ puts( ) fonksiyonu ise, bir katarın içeriğini ekrana yazdırmaya yarar.
- ✓ gets( ) atayacağı değerin ayrımını yapabilmek için '\n' aramaktadır. Yani klavyeden Enter'a basılana kadar girilen her şeyi, tek bir katarı atayacaktır.
- ✓ puts( ) fonksiyonuysa, printf( ) ile benzer çalışır. Boş karakter (NULL Character) yani '\0' ulaşana kadar katarı yazdırır; printf( ) fonksiyonundan farklı olarak sonuna '\n' koyarak bir alt satıra geçer.
- ✓ Birden fazla kelimeden oluşan ve boşluk içeren cümleler için gets( ) ve puts( ) fonksiyonları kullanılmaktadır.

34

34

3.3 Katar Dizileri

puts() ve gets()

KOD 3.15 puts() ve gets() Fonksiyonlarının Kullanımı


```
#include<stdio.h>

int main(void)
{
    char cumle[40];
    printf( "Cümle giriniz> ");
    gets( cumle );
    printf( "Girdiğiniz cümle:\n" );
    puts( cumle );
    return 0;
}
```

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

35

35

3.3 Katar Dizileri

puts() ve gets()

KOD 3.16 Bir Katarın İlk Karakterini Yazdırma

```
#include<stdio.h>

main()
{
    char ad[10],soyad[20];

    printf("ADI : ");
    gets(ad);


    printf("SOYADI : ");
    gets(soyad);

    printf("%c. %s",ad[0],soyad);
}
```

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

36

36

3.3 Katar Dizileri

puts() ve gets()

KOD 3.17 Bir Katarın Kaç Karakterden Oluştuğunu Hesaplama

```
#include<stdio.h>

main()
{
    char ktr[200];
    int i;


    puts("Bir seyler yazın");
    gets(ktr);

    for(i=0;ktr[i];i++); /* kosul ktr[i]!='\0' anlamindadir*/
    printf("yazılan %d harfdır",i);
}
```

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

37

37

3.3 Katar Dizileri

3.3.2 Bazı Katar Fonksiyonları

- ✓ Bu fonksiyonlar standart C'de iki katarı karşılaştırmak, bir katarın içeriğini diğerine kopyalamak, katarın uzunluğunu bulmak vb işlemler için tanımlı fonksiyonlardır.
- ✓ Bu fonksiyonlar, string kütüphanesinde bulunmaktadır. Bu yüzden, bu fonksiyonların kullanılacağı programların başına, `#include<string.h>` eklenmesi gerekir.

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

38

38

3.3 Katar Dizileri

Katar Kopyalama: **strcpy()**

- ✓ Bir dizgi içine C programı içinde belirli bir katar yerleştirilmesi işlemi geleneksel yollarla yapılamaz.
- ✓ Örneğin, aşağıdaki şekilde bir tanım hatalıdır. Çünkü bu atama göstergeye yapılan atamadır. *(Göstergelerin ne olduğu bir sonraki bölümde ayrıntılı olarak ele alınacaktır)*
  - `char katar[50];`
  - `katar="abcde";`
- ✓ Atamanın bir katara yapılabilmesi için, C'nin standart **strcpy()** fonksiyonu kullanılır.
- ✓ Bu fonksiyon şu şekilde tanımlanmaktadır;
  - `strcpy(katar, "karakter ifade");`
- ✓ **strcpy()** fonksiyonu, program içinde tırnak işaretleri arasında tanımlanmış katarın herbir karakterini, bir dizinin hücreleri içine tek tek yerleştirir.

39

39

3.3 Katar Dizileri

Katar Kopyalama: **strcpy()**

KOD 3.18 Katar Kopyalama İşlemi	Sonuç:
<pre>#include<stdio.h> #include<string.h> main() { char katar[50]; int i; strcpy(katar, "Kazakistan"); for(i=0;katar[i];i++); /* kosul katar[i]!='\0' anlamindadir */ printf(" %c \n", katar[i]); }</pre>	K a z a k i s t a n

40

40

3.3 Katar Dizileri

Katarların Birleştirilmesi: strcat()

- ✓ İki katarın birleştirilerek tek bir katar haline dönüştürülmesi söz konusu ise C'nin strcat() fonksiyonu kullanılır.
- ✓ Bu fonksiyon şu şekilde tanımlanmaktadır;
  - strcat(katar1, katar2);
- ✓ Bu fonksiyon, var olan bir katarın sonuna bir başka katarı ekleyecektir.
- ✓ Yukarıdaki tanıma göre, **katar2**, **katar1**'in sonuna eklenecektir.
- ✓ Örneğin "abc" katarının sonuna "def" katarı strcat() fonksiyonu kullanılarak eklenebilir.

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

41

41

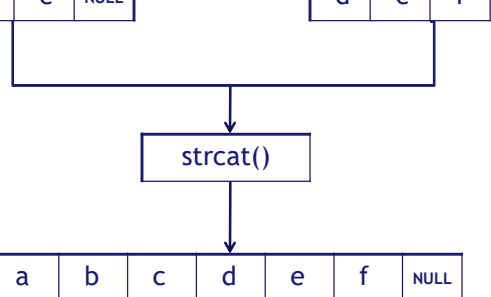

3.3 Katar Dizileri

Katarların Birleştirilmesi: strcat()

a	b	c	NULL
---	---	---	------

d	e	f	NULL
---	---	---	------


```

graph TD
    A[a b c NULL] --- J(( ))
    B[d e f NULL] --- J
    J --> C[strcat()]
    C --> D[a b c d e f NULL]
    
```


a	b	c	d	e	f	NULL
---	---	---	---	---	---	------

Şekil 3.4: strcat() fonksiyonunun çalışma biçimi.

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

42

42

3.3 Katar Dizileri

Katarların Birleştirilmesi: strcat()

KOD 3.19 İki Katarın Birleştirilmesi ve Sonucun Görüntülenmesi

```
# include <stdio.h>
# include<string.h>

char katar[50];
int i;

main()
{
    strcpy(katar, "Kazakistan");
    strcat(katar, " ve Türkiye");

    for(i=0; katar[i]; i++)
        printf("%c", katar[i]);
}
```


Yandaki ifade dizinin her bir elemanını tek tek ekrana yazar. Bu ifadenin yerine printf(katar); ifadesi kullanılmış olsaydı aynı sonuç elde edilirdi.

Sonuç: Kazakistan ve Türkiye

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

43

43

3.3 Katar Dizileri

Katarların Karşılaştırılması: strcmp()

- ✓ İki katarın birbirleriyle karşılaştırılarak, içerdiği karakterlerin aynı olup olmadıkları **strcmp()** fonksiyonu ile test edilir.
- ✓ Bu fonksiyon şu şekilde tanımlanmaktadır;
  - strcmp(katar1, katar2);
- ✓ Bu karşılaştırma sonucunda;
  - her iki katar birbirinin aynı ise, geriye "0",
  - ilk katar alfabetik olarak ikinciden büyükse, geriye **pozitif**,
  - ikinci katar birinciden büyükse, geriye **negatif** değer döner.

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

44

44

3.3 Katar Dizileri

Katarların Karşılaştırılması: **strcmp()**

KOD 3.20 İki Katarın Karşılaştırılması

```
# include <stdio.h>
# include <string.h>

main()
{
    char ktr1[10],ktr2[10];
    int sonuc;


    printf("1. katar:");gets(ktr1);
    printf("2. katar:");gets(ktr2);

    sonuc = strcmp(ktr1,ktr2);

    if(sonuc>0) puts("1. katar 2.den büyük");
    else if(sonuc<0) puts("2. katar 1.den büyük");
    else puts("1. katar 2. katara eşit");
}
```

45

45

3.3 Katar Dizileri

Katarların Karşılaştırılması: **strcmp()**

KOD 3.21 İki Katarın Karşılaştırılması

```
# include <stdio.h>
# include <string.h>

char katar1[50], katar2[50];


main()
{
    strcpy(katar1, "Kazakistan");
    strcpy(katar2, " Kazak");

    if(strcmp(katar1,katar2))
        printf("Katarlar birbirinden farklı");
    else
        printf("Katarlar birbirinin aynı");
}
```

Sonuç: Katarlar birbirinden farklı

46

46

3.3 Katar Dizileri

Katarların Karşılaştırılması: **strcmp()**

KOD 3.22 Basit Bir Şifre Programı

```
# include <stdio.h>
# include <string.h>


main()
{
    char sifre[20];
    printf("SIFRE : ");
    scanf("%s",sifre);

    if( strcmp(sifre,"deneme")==0 )
        puts("sifre dogru girildi");
    else
        puts("sifre yanlis!");
}
```

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

47

47

3.3 Katar Dizileri

Katarların Uzunluğunu Bulmak: **strlen()**

- ✓ **strlen( )** fonksiyonu bir katarın uzunluğunu, yani kaç karakter içerdiğini elde etmek için kullanılır.
- ✓ Bu fonksiyon şu şekilde tanımlanmaktadır;
  - **strlen(katar);**
- ✓ Katarın uzunluğu bulunurken, içerdiği en son karakter olan **NULL** karakteri göz özüne alınmaz.
- ✓ Örneğin, katar "abc" değerlerini içeriyorsa, **strlen()** fonksiyonu bu katar için "3" değerini döndürür.

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

48

48

3.3 Katar Dizileri

Katarların Uzunluğunu Bulmak: **strlen()**

KOD 3.23 Katar Uzunluğunun Bulunması

```
# include <stdio.h>
# include <string.h>

main()
{
    char katar[50];


    strcpy(katar, "Kazakistan");
    printf("Uzunluk: %d", strlen(katar));
}
```

Sonuç: Uzunluk: 10

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

49

49

3.3 Katar Dizileri

Katarların Uzunluğunu Bulmak: **strlen()**

KOD 3.24 Klavyeden Girilen Katarın Uzunluğunun Bulunması


```
# include <stdio.h>
# include <string.h>

main()
{
    char ktr[100];
    puts("Birseyler yazın:");
    gets(ktr);
    printf("%s %d karakterden oluşmuştur.", ktr, strlen(ktr));
}
```

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

50

50

3.3 Katar Dizileri

Örnekler...

KOD 3.25 strcat fonksiyonunun kullanımı	Sonuç:
<pre># include <stdio.h> # include <string.h> int main() { char mesaj[20] = "Selam "; /* 1. katar */ char isim[10]; /* 2. katar */ printf("Adiniz ? : "); scanf("%s", isim); strcat(mesaj, isim); /* ekle */ printf("%s\n", mesaj); return 0; }</pre>	<p>Adiniz ? : Raygan Selam Raygan</p>

51

51

3.3 Katar Dizileri

Örnekler...

KOD 3.26 strcat fonksiyonunun kullanımı
<pre># include <stdio.h> # include <string.h> int main() {   char ad[30], soyad[20];   char isim_soyad[50];   printf("Ad ve soyadınızı giriniz> ");   scanf("%s%s", ad, soyad);   strcat(isim_soyad, ad);   strcat(isim_soyad, " ");   strcat(isim_soyad, soyad);   printf("Tam İsim: %s\n", isim_soyad);   return 0; }</pre>

52

52

3.3 Katar Dizileri

Örnekler...

KOD 3.27 Şifre Programı	Sonuç:
<pre># include <stdio.h> # include <string.h> int main() { char sifre[8]; int sonuc, hak=3; while(hak-- > 0) { printf("Sifre : "); gets(sifre); /* şifreyi al */ sonuc = strcmp(sifre,"elma%xj4"); if(sonuc==0) { /* şifre kontrol */ puts("sifre dogru"); break; } else puts("sifre yanlis"); } return 0; }</pre>	<pre>Sifre : admin sifre yanlis Sifre : root sifre yanlis Sifre : elma%xj4 sifre dogru</pre>

BTEP 102 – Veri Yapıları ve Programlama

53